

20160641872

МИНИСТЕРСТВО ЗА ЗДРАВСТВО

Врз основа на член 21 став (7) од Законот за комплементарна и алтернативна медицина („Службен весник на Република Македонија“ бр. 25/15 и 39/16), министерот за здравство донесе

ПРАВИЛНИК ЗА ПОТРЕБНИОТ ПРОСТОР, ОПРЕМА И СТРУЧЕН КАДАР ЗА ОСНОВАЊЕ, ПОЧНУВАЊЕ СО РАБОТА И ДАВАЊЕ НА УСЛУГИ НА КОМПЛЕМЕНТАРНА И АЛТЕРНАТИВНА МЕДИЦИНА ВО УСТАНОВИТЕ ЗА КОМПЛЕМЕНТАРНА И АЛТЕРНАТИВНА МЕДИЦИНА

I. ОПШТА ОДРЕДБА

Член 1

Со овој правилник се пропишува потребниот простор, опрема и стручен кадар за основање, почнување со работа и давање на услуги на КАМ во установите за КАМ.

II. ОПШТИ ПРОСТОРНИ КРИТЕРИУМИ

Член 2

Објектот во кој се даваат услуги на КАМ (во натамошниот текст: објектот) се лоцира на погодно и лесно пристапно место, на суво тло, со природна или вештачка вентилација на просториите во објектот.

Член 3

Установата за КАМ во која се даваат услуги на КАМ се сместува во еден објект или комплекс од повеќе објекти, а до објектот треба да постојат пристапи и паркиралиште.

Член 4

(1) Објектот треба да биде изграден од материјал кој обезбедува звучна и топлотна изолација, изолација од влага и да е опремен со неопходни инсталации (водовод, канализација, електрична енергија, греење и друго).

(2) Во зависност од КАМ методата и постапката што се применува во установата за КАМ, во објектот се обезбедува дезинфекција на отпадните води пред вклучување во градската канализација.

(3) Работите поврзани со активности на КАМ треба да се вршат во посебни простории, функционално поврзани, и наменети за вршење на соодветната дејност.

(4) Објектот треба да има потребен број функционално распоредени простории, кои овозможуваат вршење на други помошни дејности.

(5) Големината, распоредот, изгледот и опремата во работните и помошните простории треба да овозможат:

- чистење и дезинфекција,
- природна или вештачка вентилација и осветлување во зависност од големината на просторот и активностите кои се изведуваат, и
- спречување на вкрстена интеракција и контаминација помеѓу различните услуги и/или активности и постапки.

(6) Подовите треба да бидат од цврст, водоотпорен материјал, рамни, без оштетувања, погодни за хигиенско одржување (чистење, перење, дезинфекција) и не смеат да се лизгаат.

(7) Во сите работни простории треба да се обезбеди температура на воздухот од 18°C до 25°C во зависност од видот на услугата.

Член 5

(1) Во објектот треба да се обезбедат и сопствени постројки, апарати и мрежи за водовод, канализација, електрична енергија и греење, ако не може да се вклучи во постојни инфраструктурни мрежи.

(2) Во објектот се обезбедува постојано еднаков напон на електрична енергија според пропишаните стандарди.

Член 6

(1) Висината на подните површини до меѓукатните конструкции во сите простории треба да изнесува најмалку 230 цм.

(2) Во работните простории и санитетски јазли треба да се обезбеди здравствено исправна проточна студена и топла вода.

Член 7

(1) Објектот треба да е обезбеден со технички уреди, опрема и средства за гаснење на пожари согласно прописите за противпожарната заштита.

(2) Кога установата за КАМ со примената на КАМ методата и постапката создава медицински отпад, објектот треба да е обезбеден со технички уреди, опрема и средства за одлагање на медицинскиот отпад согласно прописите за одлагање на медицински отпад.

III. ПОСЕБНИ КРИТЕРИУМИ ЗА ДАВАЊЕ НА КАМ УСЛУГИ

III-1 ПРОСТОР

Член 8

(1) Ординацијата за КАМ опфаќа просторија за вршење на КАМ методи и постапки, чекална за корисниците на КАМ, гардероба за корисниците на КАМ, гардероба за вработените во установата за КАМ и санитарен јазол и тоа::

1) Најмалку една просторија за вршење на КАМ методи и постапки на дијагностика и лечење или постапки на рехабилитација, со површина од најмалку 12 м², која може заради организација на работата внатрешно да се преградува со паравани и/или прегради кои не ја нарушуваат функционалноста на внатрешниот простор;

2) Чекална за корисниците на КАМ услугите соодветно издвоена од работната просторија со преграда или параван, со површина од најмалку 8 м², а просторот од најмалку 8 м² наменет за чекална се зголемува за по 3м² за секоја следна ординација за КАМ ако во објектот се сместени повеќе различни ординации за КАМ кои користат заедничка чекална.

3) Ограден личен простор со преграда или параван наменет за подготовка на корисникот на КАМ услуга (гардероба) со површина од најмалку 1м²,

4) Просторија за вработените во ординацијата за КАМ (гардероба), со површина од 2 м² до 4 м², и

5) Најмалку еден санитарен јазол со мијалник за раце, средство за миене раце, држач со хартиени или платнени крпи или апарат за сушење раце и ВЦ школка.

(2) Во ординацијата за КАМ која дава услуги кои вклучуваат и давање на чаеви и/или ординирање на лекови, се обезбедува посебно место за нивно чување, со точно назначен назив за истите.

(3) Во ординацијата за КАМ има посебна просторија или одвоен простор во работната просторија наменет за сместување на валкана работна облека и за чување на чиста работна облека, како и за чување на приборот и средствата за одржување на хигиената во просторијата.

Член 9

(1) Ординацијата за КАМ наменета за вршење на методите и постапките на хомеопатијата опфаќа просторија за вршење на КАМ метода и постапка, чекална за корисниците на КАМ, гардероба за вработените во установата за КАМ и санитарен јазол и тоа:

1) Најмалку една просторија за вршење на КАМ методата и постапката, со површина од најмалку 10 м²;

2) Чекална за корисниците на КАМ услугите, соодветно издвоена од работната просторија со преграда или параван, со површина од најмалку 8 м², а просторот од најмалку 8 м² наменет за чекална се зголемува за по 3 м² за секоја следна ординација за КАМ ако во објектот се сместени повеќе различни ординации за КАМ кои користат заедничка чекална,

3) Просторија за вработените во ординацијата за КАМ (гардероба), со површина од 2 м² до 4 м², и

4) Најмалку еден санитарен јазол со мијалник за раце, средство за миење раце, држач со хартиени или платнени крпи или апарат за сушење раце и ВЦ школка.

(2) Доколку ординацијата за КАМ од став (1) на овој член дава услуги кои вклучуваат и ординирање на хомеопатски лекови, се обезбедува посебно место за нивно чување, со точно назначен назив за истите.

Член 10

Ординација за КАМ наменета за вршење на методите и постапките на квантната медицина и сродните техники опфаќа простории за вршење на КАМ методи и постапки, чекална за корисниците на КАМ, гардероба за вработените во установата за КАМ и санитарен јазол и тоа:

1) Најмалку една просторија за ординирање со површина од 8 м² за едно лице, а дополнителни 6 м² за секој нареден корисник на оваа КАМ услуга одвоени со визуелна преграда за третман во седечка положба доколку просторијата е наменета за повеќе лица,

2) Најмалку една просторија за работа со електроакупунктура и светлосни третмани со површина од 8 м² за едно лице, со визуелно акустичка преграда,

3) Најмалку една просторија или кутија за припрема на информотерапијата (фарадеев кафез),

4) Чекална за корисниците на КАМ услугите соодветно издвоена од работната просторија со преграда или параван, со површина од најмалку 8 м², а просторот од најмалку 8 м² наменет за чекална се зголемува за по 3 м² за секоја следна ординација за КАМ ако во објектот се сместени повеќе различни ординации за КАМ кои користат заедничка чекална,

5) Просторија за вработените во ординацијата за КАМ (гардероба), со површина од 2 м² до 4 м², и

6) Најмалку еден санитарен јазол со мијалник за раце, средство за миење раце, држач со хартиени или платнени крпи или апарат за сушење раце и ВЦ школка.

Член 11

Ординација за КАМ наменета за вршење на методите и постапките за рехабилитација Тау Чи Чуан и јога се обезбедуваат следните простории:

- 1) Најмалку една просторија за вежбање, со површина од најмалку 35 м²,
- 2) Ограден личен простор со преграда или параван за подготовка на корисниците на КАМ услуга (гардероба) со површина од најмалку 8 м², и
- 3) Најмалку еден санитарен јазол со мијалник за раце, средство за миење раце, држач со хартиени или платнени крпи или апарат за сушење раце и ВЦ школка.

Член 12

(1) Центар како установа за КАМ, покрај условите за ординација на КАМ од член 8 на овој Правилник, обезбедува:

- 1) Најмалку една просторија од најмалку 16 м² во која ќе се вршат соодветни истражувања;
- 2) Простор со површина од најмалку 50 м² со соодветни услови за одржување на обуки за стручно усовршување наменети за непрекината надградба на знаењата, способностите и вештините на ТКМ практичарите, кој може да биде распореден во една или повеќе простории и во кој треба да се обезбеди по 3,5 м² нето простор по учесник на обуката, при што треба да има предвид дека група за предавања не може да биде поголема од 30 учесници на обуката, а групата за практични вежби не може да биде поголема од 15 учесници на обуката на еден наставник во временски интервал.

III-2 ОПРЕМА

Член 13

Установите за КАМ можат да даваат КАМ услуги ако имаат обезбедени работна маса, најмалку три столици, кревет за пациенти со пластична пресвлека или кревет кој лесно се дезинфицира, орман односно витрина за инструменти и лекови, подвижен параван, антишок терапија, закачалка, комјутер со печатар, интернет, а во зависност од видовите методи и постапки на дијагностика, лечење или рехабилитација и следната опрема:

1. За методи на дијагностика и лекување со КАМ:

а) За традиционална кинеска медицина: подвижно светло или лампа, сетови за акупунктурни игли за еднократна употреба или индивидуални комплекти на игли, кревет со хартиен чаршав за еднократна употреба или со платнени чаршави кои се менуваат и хемиски обработуваат после секоја употреба, прекривки за обувки за еднократна употреба, стерилизатор и контејнер за медицински отпад, апаратура за сродни техники зависно од видот на методата, апарат за дијагностика на точки, чеканче со мокса игли, седумзвезден чекан, игли за аурикулопунктура, ланцети, мокса, вендузи, РТГ негатоскоп, стетоскоп, шпатули, инструменти за рефлексотерапија, апарат за електроакупунктура, душек за манипулаторни техники обложен со материјал кој лесно се дезинфицира, стерилни маски, ракавици, масло за масажа, алкохол 95%, сет за дезинфекција на кожа, газа, тупфери и мебел наменет за сместување на инструменти и потрошен материјал;

б) За хомеопатија: комплет за стандардни физикални прегледи (слушалки, апарат за притисок, лампа, подвижна или рачна, шпатули за преглед на грло и перкусионен невролошки чекан);

в) За ајурведа: ормани за чување на суровини и супстанции и основна опрема за изработка на препарати;

г) За фитотерапија: полица за складиштење фитотерапевтски суровини и супстанции и основна опрема за изработка на фитотерапевтски препарати;

(д) За квантна медицина и сродни техники (електропунктурна дијагностика, информотерапија и др.): од производителот атестирани и сертифицирани апарати од доменот на квантна медицина, апарат за електропунктурна дијагностика, касети за информотерапија и друг прибор за припрема на информотерапија;

(ѓ) За кiroprактика и применета кинезиологија: прибор за неуролошко и ортопедско тестирање на сензитивитетот на рефлексите и обемот на движењата, специјален кревет за корекција на рбетен столб, негатоскоп за читање рентген снимки, додатна опрема во зависност од начинот на работата и компетенцијата на практичарот.

2) За методите за рехабилитација:

а) За апитерапија: опрема како за методите и постапките од точка 1) подточка (г).

б) За арома терапија: покрај опремата од точка 1) подточка (г) од овој член потребен е кревет за масажа и локална апликација на мириси и полица за сместување на комплети мириси;

в) За детекција на штетни зрачења: прирачен прибор за детекција на зрачењето, и

г) За јога: соодветна подна простирка.

Член 14

Опремата и приборот кои доаѓаат во контакт со надворешните делови на телото на човекот треба да бидат:

- чисти,
- изработени од материјали кои овозможуваат соодветно чистење, одржување со средство за дезинфекција и стерилизација по потреба, и
- со мазни површини и едноставни за употреба и безбедни за корисникот.

Член 15

(1) Опремата и приборот кои доаѓаат во контакт со крв или други телесни течности треба да бидат стерилни или за еднократна употреба.

(2) Опремата и делови од приборот, кои во нормална употреба не доаѓаат во контакт со крв или телесни течности, треба да се чистат по секоја употреба и да се дезинфицираат.

(3) Во случај на контаминација на опремата со крв или телесни течности истата треба да се отстрани како отпад или пред повторната употреба да се исчистат, дезинфицираат и стерилизираат.

Член 16

(1) Опремата и приборот за продупчување на кожата, слузницата, 'рскавицата или мускулно ткиво, треба да бидат стерилни или за еднократна употреба.

(2) Приборот за еднократна употреба треба да биде затворен во неговото оригинално пакување до моментот на неговата употреба.

(3) Опремата која се користи при извршувањето на активностите, како и додатците, кои не се за еднократна употреба, а кои доаѓаат во контакт со надворешни делови од телото, треба да се чистат, дезинфицираат и стерилизираат.

Член 17

(1) Кога површината за седење или лежење доаѓа во непосреден допир со кожата на корисникот, истата треба да се покрие со прекривка за еднократна употреба, или со чаршави (крпи) кои се менуваат и хемиски обработуваат после секоја употреба.

(2) Установите за КАМ при вршењето на услугите треба да им обезбедат на корисниците чисти крпи или хартиени бришачи за еднократна употреба.

(3) Доколку се користи памучна крпа истата треба да се користи за давање на услуги само на еден корисник и по употребата треба да се испере и испегла или хемиски обработи со користење на постапки на хемиско чистење.

Член 18

Установите за КАМ можат да даваат КАМ услуги ако имаат обезбедено, во зависност од видот на КАМ услугата што ја даваат соодветни лекови и препарати во количина потребна за петдневна

III-3 СТРУЧЕН КАДАР

Член 19

(1) Стручниот кадар за давање на КАМ услуги се состои од најмалку еден КАМ практичар кој ги исполнува условите од член 15 од Законот за комплементарна и алтернативна медицина со соодветна лиценца за работа издадена од Комората на КАМ практичари, односно Министерството за здравство.

2) Во установите за КАМ во кои се применуваат КАМ методи и постапки на дијагностика и лечење кадешто опремата и приборот доаѓаат во контакт со крв или други телесни течности и/или користат опрема и прибор за продупчување на кожата, слузницата, 'рскавицата или мускулно ткиво, покрај КАМ практичарот од став (1) на овој член, може да биде работно ангажирано и најмалку едно лице со средно, вишо или високо стручно образование од областа на медицината односно со високо стручно образование со стекнати 180 кредити според ЕКТС од областа на медицината и со положен стручен испит.

Член 20

За Центар за КАМ покрај условите од член 12 од овој Правилник, за да организира обуки и врши истражувања потребно е да се исполнат и условите од член 38 став (4) од Законот за комплементарна и алтернативна медицина.

IV. ПРЕОДНИ И ЗАВРШНИ ОДРЕДБИ

Член 21

Постојните правни и физички лица кои вршат работи поврзани со КАМ ќе ја усогласат работата со одредбите од овој правилник во рок од една година од денот на влегувањето во сила на овој правилник.

Член 22

Овој правилник влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 22-3072/1
4 април 2016 година
Скопје

Министер за здравство,
Никола Тодоров, с.р.